

**WEWNĘTRZNE PROCEDURY POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNEGO
W SYTUACJACH ZAGROŻENIA, OBOWIĄZUJĄCE
W PUBLICZNYM GIMNAZJUM nr 2 im. JANA PAWŁA II w ŁASKU**

1. Postępowanie w sytuacji, gdy nauczyciel podejrzewa , że uczeń posiada przy sobie narkotyk:

- a) Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu te substancję, pokazał zawartość torby lub kieszeni (we własnej odzieży).

Nauczycielowi nie wolno samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – może to zrobić tylko policja.

- b) Powiadamia dyrekcję szkoły.

- c) Powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) i wzywa ich do szkoły,

- jeżeli uczeń nie chce dobrowolnie przekazać substancji ani pokazać zawartości plecaka, szkoła wzywa Policję,

- jeżeli uczeń odda podejrzaną substancję, nauczyciel po jej zabezpieczeniu zobowiązany jest przekazać ją do najbliższej jednostki Policji,

- zdarzenie musi być udokumentowane, sporządza się możliwie dokładną notatkę.

2. Postępowanie wobec sprawcy czynu karalnego:

- a) powiadomienie dyrektora,

- b) ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,

- c) przekazanie sprawcy dyrektorowi bądź pedagogowi pod opiekę,

- d) powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów ucznia,

- e) gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała) niezwłoczne powiadomienie Policji.

3. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- a) udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie lekarza lub pogotowia ratunkowego,

- b) powiadomienie dyrektora szkoły,

- c) powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów,

d) wezwanie Policji, w przypadku gdy sprawa jest poważna.

4. Procedura postępowania wobec ucznia spóźniającego się na lekcje:

1) Nauczyciel:

- odnotowuje każde spóźnienie ucznia w dzienniku lekcyjnym.

2) Wychowawca:

- kontroluje ilość i przyczyny spóźnień,

- spóźnienie uznaje się za usprawiedliwione tylko na podstawie pisemnego usprawiedliwienia w zeszyte korespondencji,

- w przypadku nieusprawiedliwionych spóźnień wychowawca kontaktuje się z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia.

5. Procedura postępowania wobec ucznia nieobecnego na pojedynczych lekcjach:

1) Nauczyciel:

- odnotowuje każdą nieobecność ucznia w dzienniku lekcyjnym,

- kontroluje ilość opuszczonych lekcji na swoim przedmiocie.

2) Wychowawca:

- kontroluje ilość i przyczyny nieobecności,

- nieobecność uznaje za usprawiedliwioną tylko na podstawie pisemnego usprawiedliwienia rodziców/prawnych opiekunów, innego nauczyciela,

- w przypadku powtarzających się nieusprawiedliwionych nieobecności kontaktuje się z rodzicami/prawnymi opiekunami,

- powiadamia pedagoga gdy nieusprawiedliwione nieobecności powtarzają się,

- stosuje wobec ucznia kary przewidziane w Statucie Szkoły.

6. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że rodzice nie kontrolują nieobecności dziecka w szkole:

1) Wychowawca:

- w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia powiadamia telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów o nieobecności,

- odnotowuje ten fakt w dziennik lekcyjnym,

- powiadamia pedagoga, jeśli nieusprawiedliwione nieobecności powtarzają się.

2) Pedagog:

- gdy brak możliwości ustalenia przyczyn nieobecności w szkole trwa dłużej niż dwa tygodnie, w porozumieniu z dyrektorem, wyznacza pisemnie (list polecony za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) termin stawienia się rodziców/prawnych opiekunów ucznia w szkole,
- w obecności dyrektora i wychowawcy rozmawia z rodzicami,
- przedstawia konsekwencje, jakie może ponieść uczeń w przypadku dalszej nieusprawiedliwionej nieobecności i jakie konsekwencje administracyjno- prawne mogą być wyciągnięte wobec rodziców/prawnych opiekunów,
- zobowiązuje rodziców/prawnych opiekunów do kontrolowania spełniania obowiązku szkolnego,
- sporządza notatkę z rozmowy.

3) Dyrektor:

- gdy rodzice nie wywiązują się z obowiązku regularnego posyłania dziecka do szkoły, wysyła do nich upomnienie,
- jeśli brak reakcji ze strony rodziców/prawnych opiekunów, zgłasza ten fakt organowi prowadzącemu, w celu wszczęcia postępowania administracyjnego.

7. Procedura postępowania wobec ucznia palącego papierosy na terenie szkoły lub w jej pobliżu:

1) Nauczyciel:

- stanowcza słowna reakcja,
- wpisanie przez nauczyciela uwagi do zeszytu uwag,
- poinformowanie wychowawcy.

2) Wychowawca:

- rozmowa ostrzegawcza z uczniem,
- powiadomienie pedagoga,
- prowadzenie kontroli ilości zgłaszanych incydentów,
- wezwanie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i poinformowanie o konsekwencjach zachowania dziecka (pisemna notatka w teczce wychowawcy),
- powiadomienie dyrektora.

3) Pedagog:

- rozmowa wychowawcza z uczniem,
- zajęcia terapeutyczne,
- uczestnictwo w spotkaniu z wezwanymi do szkoły rodzicami.

8. Procedura postępowania w sytuacji używania telefonu komórkowego na terenie szkoły (np. na lekcjach lub w sytuacji nagrywania lub robienia zdjęć osobom, które są temu przeciwne):

1) Nauczyciel:

- odbiera telefon i przekazuje go pedagogowi (w szczególnych przypadkach interweniuje pedagog lub wychowawca),
- powiadamia wychowawcę,
- wpisuje uwagę do zeszytu uwag.

2) Wychowawca:

- informuje ucznia o konsekwencjach,
- prowadzi kontrolę zgłaszanych incydentów,
- wzywa rodziców/prawnych opiekunów do szkoły po odbiór telefonu .

3) Pedagog:

- gdy istnieje podejrzenie o posiadanie niestosownego nagrania lub zdjęcia, informuje dyrektora, dyrektor zaś lub pedagog wzywają Policję.

4) Rodzice:

- zgłaszają się do pedagoga po odbiór telefonu,
- wypełniają pisemne oświadczenie.

9. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki, dopalacze):

1) Nauczyciel:

- izoluje ucznia od reszty klasy, ale nie pozostawia go samego,
- gdy uczeń swoim zachowaniem i stanem zdrowia stwarza zagrożenie dla swojego życia lub zdrowia oraz innych osób, wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości, stanu zdrowia i udzielenia pomocy medycznej,
- powiadamia wychowawcę klasy, a gdy ten jest nieobecny, dyrektora szkoły i pedagoga,

- w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy.

2) Wychowawca:

- informuje dyrektora szkoły i pedagoga,

- powiadamia telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów i zobowiązuje ich do odebrania dziecka ze szkoły,

- gdy rodzice/prawni opiekunowie odmówią odebrania dziecka ze szkoły, wtedy wychowawca, w porozumieniu z dyrektorem szkoły decyduje, czy przewieść ucznia do placówki zdrowia, czy przekazać go do dyspozycji Policji,

- wpisuje uwagę w zeszycie uwag,

- wyciąga konsekwencje zgodnie z WSO.

3) Pedagog:

- rozmawia z uczniem,

- ustala źródło pochodzenia środka odurzającego,

- ustala świadków mających związek ze zdarzeniem,

- zawiadamia Policję lub Sąd Rodzinny gdy sytuacja powtarza się.

Jeżeli zdarzenia, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, powtarzają się, świadczy to o jego demoralizacji. Nakłada to na szkołę obowiązek powiadomienia Policji (specjalisty ds. nieletnich) lub Sądu Rodzinnego o tej szczególnej sytuacji.

Spożywanie przez ucznia, który ukończył 17 lat, alkoholu na terenie szkoły stanowi wykroczenie z art. 431 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

4) Policja:

- może dokonać badania trzeźwości nieletniego,

- może przewieść nieletniego do izby wytrzeźwień lub policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych, informując o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów.

5) Rodzice/prawni opiekunowie:

- wypełniają pisemne oświadczenie o zapoznaniu się z konsekwencjami zachowania dziecka,

- odbierają dziecko ze szkoły.

10. Procedura postępowania w sytuacji gdy na terenie szkoły zostanie znaleziona substancja przypominająca środek odurzający lub przedmiot mogący zagrażać bezpieczeństwu osób znajdujących się w budynku szkoły:

1) Nauczyciel/pracownik szkoły:

- zabezpiecza podejrzany przedmiot przed dostępem osób niepowołanych oraz zniszczeniem,
- powiadamia o zdarzeniu dyrektora.

2) Dyrektor:

- wzywa Policję,
- wskazuje Policji miejsce, w którym został zabezpieczony przedmiot,
- w porozumieniu z funkcjonariuszem Policji podejmuje dalsze działania (z ewakuacją włącznie) zapewniające bezpieczeństwo uczniom i pracownikom,
- informuje organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny o zdarzeniu i podjętych działaniach,
- informuje osoby zainteresowane (nauczycieli, uczniów rodziców) o finalnym rozstrzygnięciu sprawy.

11. Procedura postępowania w sytuacji ujawnienia przemocy:

1. Nauczyciel:

- stanowcza reakcja słowna wobec ucznia/uczniów stosujących przemoc,
- próba rozdzielania i odizolowania uczestników zdarzenia,
- udziela pierwszej pomocy, jeżeli zachodzi taka potrzeba,
- w sytuacji zagrożenia wezwanie pogotowia ratunkowego oraz Policji,
- zgłasza fakt wychowawcy,
- opisuje fakt w zeszycie uwag.

2) Wychowawca:

- powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga,
- powiadamia rodziców/prawnych opiekunów i zobowiązuje ich do niezwłocznego przybycia,
- ustala wraz z rodzicami i pedagogiem zasady dalszego postępowania,

- informuje rodziców/prawnych opiekunów o konsekwencjach zachowania dziecka (pisemna notatka w teczce wychowawcy).

3) Pedagog:

- wspólnie z wychowawcą uczestniczy w spotkaniu z rodzicami,
- organizuje spotkanie wyjaśniająco-mediacyjne dla bezpośrednich uczestników zdarzenia, informuje ich o odpowiedzialności karnej (w spotkaniu tym może uczestniczyć Policjant),
- w sytuacji, gdy uczeń bierze kolejny raz udział w bójce, pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamia Sąd Rodzinny.

4) Rodzice/prawni opiekunowie:

- wraz z dzieckiem biorą udział w spotkaniu z wychowawcą i pedagogiem,
- wypełniają pisemne oświadczenie o zapoznaniu się z konsekwencjami zachowania dziecka.

12. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o podłożeniu bomby:

1) Nauczyciel/pracownik szkoły:

- niezwłocznie po uzyskaniu informacji o podłożeniu w szkole bomby powiadamia dyrektora szkoły.

2) Dyrektor:

- powiadamia policję,
- zarządza ewakuację dla wszystkich uczniów i pracowników,
- w porozumieniu z funkcjonariuszem Policji podejmuje dalsze działania zapewniające bezpieczeństwo uczniom i pracownikom,
- po uzyskaniu zgody Policji wraca z uczniami i pracownikami do szkoły lub zwalnia ich z zajęć i pracy,
- informuje organ prowadzący i organ nadzoru o zdarzeniach i podjętych działaniach,
- podejmuje kroki w celu całkowitego wyjaśnienia zdarzenia i ujawnienia sprawcy,
- informuje zainteresowane osoby (uczniów, nauczycieli, rodziców/prawnych opiekunów) o finalnym rozstrzygnięciu sprawy.

13. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia zachorowania na sepsę/posocnicę:

1) Osoba, która otrzymała informację o zachorowaniu na sepsę, niezwłocznie, osobiście i na osobności informuje o tym dyrektora szkoły, zastępcę lub koordynatora ds. bezpieczeństwa.

2) Dyrektor:

- sprawdza, czy informacja jest zgodna z prawdą,
- kontaktuje się telefonicznie z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia,
- po potwierdzeniu informacji przez chorego lub jego rodzinę, kontaktuje się z lekarzem prowadzącym chorego,
- prosi lekarza o wydanie zaleceń w formie pisemnej,
- informuje organ prowadzący i kuratorium oświaty,
- uzgadnia z nimi dalszy sposób postępowania,
- prosi o pisemne wskazania sposobu postępowania,
- podejmuje działania w sposób uzgodniony z organem prowadzącym i kuratorium oświaty.

14. Procedura postępowania profilaktycznego w przypadku dewastacji lub kradzieży mienia należącego do innego ucznia lub szkoły:

1) Fakt kradzieży, po jego stwierdzeniu, należy zgłosić niezwłocznie – nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi.

2) Wychowawca:

- przeprowadza z uczniem (sprawcą) rozmowę wyjaśniającą,
- stosuje wobec ucznia (sprawcy) kary przewidziane w Statucie Szkoły,
- powiadamia rodziców/prawnych opiekunów i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły,
- przeprowadza zajęcia na temat poszanowania cudzej własności.

3) Pedagog:

- zgłasza Policji każdy przypadek kradzieży/dewastacji,
- obserwuje zachowanie ucznia (sprawcy kradzieży/dewastacji),
- obejmuje ucznia indywidualną pomocą psych.-ped.,
- organizuje spotkanie z funkcjonariuszem Policji lub Kuratorem Sądowym, dotyczące odpowiedzialności za popełnione czyny karalne.

15. Procedura postępowania wobec ucznia, którego zachowanie łamie obowiązujące zasady postępowania:

(przede wszystkim za używanie wulgaryzmów, niewykonywanie poleceń nauczyciela i pracowników szkoły, niszczenie mienia szkoły),

1)Nauczycie, pracownik szkoły będący bezpośrednim świadkiem:

- stanowcza słowna reakcja, wpisanie przez nauczyciela, uwagi do zeszytu uwag, poinformowanie wychowawcy.

2)Wychowawca:

- rozmowa ostrzegawcza z uczniem,
- prowadzenie kontroli zgłaszanych incydentów,
- wezwanie rodziców/prawnych opiekunów ucznia.

16. Procedura postępowania w sytuacji, gdy uczeń nie dostosowuje swojego wyglądu i stroju do miejsca i okoliczności, w których przebywa (wyzwijający strój, farbowane włosy, kolczyki w innych częściach ciała niż uszy) :

1)Nauczyciel:

- upomina słownie ucznia,
- wpisuje uwagę do zeszytu uwag i informuje wychowawcę.

2)Wychowawca:

- kontroluje wpisy do zeszytu uwag,
- rejestruje kolejne przypadki braku odpowiedniego stroju i wyciąga konsekwencje zgodnie z WSO.
- w razie potrzeby informuje o zaistniałej sytuacji rodziców/ opiekunów prawnych

17. Procedura postępowania w przypadku braku stroju galowego:

1)Wychowawca:

- upomina słownie ucznia,
- wpisuje informację do zeszytu uwag.

Zasady współpracy szkoły z instytucjami wspierającymi ją w wychowaniu:

Współpraca z Sądem Rodzinnym.

Szkoła podejmuje następujące działania:

- sporządza pisemne wnioski z uzasadnieniem o rozpatrzenie spraw uczniów dotyczące: uchylania się od obowiązku szkolnego, rażących zaniedbań rodziców w sprawowaniu opieki i wychowywaniu dziecka, przemocy w rodzinie,
- przekazuje na prośbę sądu opinie o uczniach, nad którymi ustanowiono nadzór, wychowujących się w rodzinach zastępczych lub z powodu toczącego się postępowania w ich sprawie,
- udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom nadzorowanym przez kuratora,
- współdziała z zawodowymi i społecznymi kuratorami rodzinnymi,
- w razie potrzeby uczestniczy w posiedzeniach sądu w sprawach uczniów.

Współpraca z Policją.

Szkoła kontaktuje się z Policją w celu:

- udziału przedstawicieli w zajęciach profilaktyczno-edukacyjnych,
- informowania uczniów o konsekwencjach zachowań przemocowych (w oparciu o ustawę z dnia 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich),
- informowania i pomocy w sytuacjach agresywnych zachowań uczniów,
- dokonania czynności przeszukania w przypadku podejrzenia o posiadanie narkotyków, alkoholu,
- pomocy w przypadku kradzieży, wymuszeń rozbójniczych, bójek, „ustawek” i „solówek”
- działań profilaktycznych w sytuacji stwierdzenia wandalizmu,
- podjęcia działań w przypadku stwierdzenia uczestnictwa uczniów w nieformalnych grupach przestępczych,
- wygłaszania prelekcji dotyczących bezpieczeństwa

Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Szkoła kontaktuje się z poradnią w celu:

- pomocy w zdiagnozowaniu środowiska uczniów,

- rozpoznania możliwości i indywidualnych potrzeb ucznia,
- wspierania uczniów w rozwoju,
- określenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- udzielania pomocy nauczycielom w dostosowywaniu wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów,
- udzielania pomocy rodzicom i rozwijania ich umiejętności wychowawczych.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Arka Noego.

Szkoła kontaktuje się ze Stowarzyszeniem Arka Noego w celu:

- udziału przedstawicieli SAN w prelekcjach i zajęciach edukacyjnych dla uczniów, nauczycieli i rodziców,
- udzielania pomocy uczniom i rodzicom w sytuacji stwierdzenia kontaktów z substancjami psychoaktywnymi.

Współpraca z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Łasku

- Szkoła kontaktuje się z PSSE w Łasku w celu:
- bieżącej współpracy dotyczącej promocji zdrowia i zapobiegania chorobom,
- realizacji programów: „Zadbaj o swoje płuca”, „Trzymaj Formę”

Podstawy prawne stosowanych procedur:

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 228 z późn. zm. – tekst jednolity

Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z/ oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą).

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn, zm.).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 z późn. zm.).
- Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1977 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

Szkolna interwencja profilaktyczna (wg Z. B. Gaś)

Metoda szkolnej interwencji profilaktycznej jest propozycją działań skierowanych do nauczycieli i pedagogów szkolnych. Jej celem jest zapobieganie problemom związanym z używaniem przez młodzież substancji psychoaktywnych. Opracowano ją nie tylko z powodu narastania tych problemów, ale również, dlatego, że brak jest odpowiednich procedur postępowania w przypadkach, gdy uczeń upije się, pali papierosy lub używa narkotyków w szkole. Inspiracją była metoda krótkiej interwencji stosowana przez lekarzy pierwszego kontaktu wobec dorosłych pacjentów nadużywających alkoholu.

Wsparcie

- Szkolna interwencja profilaktyczna jest oparta na ścisłej współpracy z rodzicami, co jest zgodne z priorytetami reformy oświaty.
- Zadaniem wychowawcy (czy pedagoga szkolnego), prowadzącego interwencję, jest udzielenie wsparcia rodzicom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.
- Wsparcie ze strony przedstawicieli szkoły, polega na udzieleniu odpowiednich informacji i zaproponowaniu konkretnej procedury postępowania, w atmosferze troski o ucznia.

Elementy interwencji

Interwencja profilaktyczna składa się z czterech elementów:

1. Diagnozy,
2. Porady,
3. Kontraktu,
4. Monitorowania.

Diagnoza, ma na celu zaplanowanie adekwatnych działań wobec ucznia oraz ocenę skali problemów .

Porada, w czasie, której zostaje jasno wyrażone stanowisko szkoły, zabraniające picia alkoholu, palenia papierosów, zażywania narkotyków, dokonywania łamania zasad zawartych w Statucie Szkolnym oraz motywowania ucznia do uczestniczenia w dalszych działaniach interwencyjnych – m. in. poprzez przekazanie informacji na temat bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia.

Kontrakt, traktowany jako główne narzędzie motywujące ucznia do zmiany zachowania. Jest on opracowywany przez rodziców we współpracy z wychowawcą i potem przedstawiany dziecku. Ma ono prawo do negocjowania zawartych w nim ustaleń.

Kontrakt podpisywany przez szkołę, rodziców i ucznia określa:

- zobowiązanie ucznia do zmiany swojego zachowania/postępowania;
- przywileje, które zostały odebrane uczniowi w następstwie używania jego postępowania oraz sposób ich stopniowego odzyskiwania
- zasady zachowania w domu i szkole, konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem ustaleń.

Monitorowanie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie.

Celem jest tu wspieranie pozytywnych zmian w zachowaniu ucznia. Wymaga ono stałej wymiany informacji między szkołą a domem.

Przykładowe pytania diagnostyczne

Pytania o zainteresowania

- Co lubisz robić po szkole?
- Czy masz jakieś hobby?
- Czy bierzesz udział w jakichś zajęciach pozalekcyjnych?
- Czy w ciągu ostatniego roku zrezygnowałeś z jakichś zajęć dodatkowych?

Pytania o kolegów

- Czy lubisz swoich kolegów z klasy?
- Czy masz bliskich przyjaciół?
- Czy są oni twoimi rówieśnikami?
- Czy w ciągu ostatniego roku zmieniłeś przyjaciół?
- Czym jest dla Ciebie przyjaźń?
- Co robisz z przyjaciółmi, żeby się zabawić?
- Czy urządzacie przyjęcia?
- Czy chodzicie do dyskoteki?
- Ilu z Twoich przyjaciół pali papierosy?
- Ilu z Twoich przyjaciół pije alkohol?
- Ilu z Twoich przyjaciół bierze narkotyki?

Pytania o rodzinę

- Czy Twoja rodzina lubi robić coś wspólnie? Co?
- Z kim w rodzinie masz najlepszy kontakt?
- Komu z domowników zwierzasz się ze swoich kłopotów?
- Czy w Twoim domu są zasady dotyczące godzin powrotu do domu?
- Czy ktoś w Twoim domu nadużywa alkoholu? (to jest pytanie dyskusyjne).

Pytania o szkołę

- Z których przedmiotów masz najlepsze oceny?
- Jakie masz oceny w tym roku szkolnym?
- Czy Twoje oceny zmieniły się, w porównaniu do ocen z zeszłego roku?
- Czy dochodzi do nieporozumień między Tobą a nauczycielami?

Pytania o używanie substancji psychoaktywnych

- W jakiej sytuacji zapaliłeś pierwszego papierosa (jointa, wypileś piwo)?
- Kiedy ostatnio piłeś alkohol?
- Ile wtedy wypileś?
- Czy palisz papierosy, (jakie, jak często)?
- Czy próbowałeś jakiegoś nielegalnego środka psychoaktywnego (ile razy, co)?
- Czy zdarzyło Ci się kupować narkotyki?
- Czy miałeś problemy (zdrowotne lub inne) związane z piciem alkoholu lub używaniem innych substancji psychoaktywnych?

Propozycja pytań diagnostycznych dotyczących rozpoznawania nadużywania lub uzależnienia:

1 grupa –nikotyna,

2 grupa –alkohol,

3 grupa – narkotyki, dopalacze

4 grupa- internet /gry komputerowe.

Czy sam kupowałeś narkotyki? Ile razy?

- Czy twoi znajomi (przyjaciele) piją mniej alkoholu (biorą mniej narkotyków) niż Ty?
- Czy ktoś z twoich bliskich (rodziny, przyjaciół) mówił ci, że pijesz zbyt dużo alkoholu (za dużo palisz lub masz problem z narkotykami)?
- Czy zdarza ci się nie pójść lub spóźnić się do szkoły z powodu zażycia narkotyków lub wypicia alkoholu?

- Czy pijesz alkohol lub bierzesz narkotyki, żeby pozbyć się nieśmiałości albo poczuć się pewniej?
- Czy pijesz alkohol lub bierzesz narkotyki po to, by uciec przed kłopotami w szkole lub w domu?
- Czy, zdarza się, że przed wyjściem na umówione spotkanie (randkę) czujesz potrzebę wypicia alkoholu lub zażycia narkotyku?
- Czy kiedykolwiek miałeś kłopoty finansowe z powodu picia alkoholu lub narkotyków?
- Czy straciłeś przyjaciół (przyjaciela), od kiedy zacząłeś pić alkohol lub narkotyki?
- Czy kiedyś „urwał ci się film” po wypiciu alkoholu lub zażyciu narkotyku?
- Czy z powodu picia alkoholu lub używania narkotyków trafiłeś kiedyś do szpitala lub miałeś kłopoty z policją?
- Czy zdarzyło się, że wypiteś więcej alkoholu (wzięteś większą dawkę narkotyku) niż zamierzałeś?
- Czy próbowałeś przestać palić papierosy?
- Czy próbowałeś kiedyś przestać pić alkohol używać narkotyków?

Nawet jedna odpowiedź twierdząca, na któreś z powyższych pytań, jest już wyraźnym ostrzeżeniem, wskazującym na nadużywanie substancji psychoaktywnych. Kilka odpowiedzi twierdzących oznacza, że mamy do czynienia z poważnym problemem.

Schemat postępowania interwencyjnego

Gdy podejrzewasz, lub wiesz, że uczeń używa jakiś środków psychoaktywnych (pali papierosy, pije alkohol lub bierze narkotyki) to rozpocznij interwencję.

Krok 1. Rozmowa interwencyjna z uczniem

1. Wyjaśnienie sytuacji – wyjaśnij powody zaproszenia na rozmowę:

„Zaprosiłam/em Cię na rozmowę, dlatego, że:

mam powody przypuszczać, że bierzesz narkotyki (pijesz alkohol/palisz papierosy). Jestem tym bardzo zaniepokojona/y. Musimy o tym poważnie porozmawiać.

lub:

wiem, że bierzesz narkotyki (pijesz alkohol/palisz papierosy).

Martwię się o ciebie i twoją przyszłość i dlatego chciałabym z Tobą poważnie porozmawiać na ten temat.

2. Zorientowanie się w sytuacji ucznia – na ile to będzie możliwe oceń skalę problemu.

Postaraj się uzyskać od ucznia jak najwięcej informacji o jego sytuacji – zadaj pytania diagnostyczne, porównaj zebrane w ten sposób informacje z danymi z obserwacji zachowania się ucznia na lekcjach / w szkole lub informacjami pochodzącymi z innych źródeł.

3. Udzielenie informacji zdrowotnej

Elementy informacji zdrowotnej

- Wyraź swoje zaniepokojenie związane z używaniem narkotyku (picciem alkoholu/paleniem papierosów);
- Powiedz o zmianach, jakie dostrzegasz (na podstawie obserwacji i odpowiedzi na pytania diagnostyczne) np., w sytuacji szkolnej ucznia, jej/jego wyglądzie zewnętrznym lub zachowaniu;
- Udziel rzeczowej informacji na temat bezpośrednich zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa związanych z używaniem danego środka psychoaktywnego;
- Wyraźnie powiedz, że oczekujesz, że uczeń przestanie używać danej substancji psychoaktywnej (alkoholu, papierosów, narkotyków);
- Poinformuj w konkretny sposób o dalszych krokach, jakie zamierzasz podjąć (możliwe konsekwencje szkolne);
- Poinformuj o tym, że zamierzasz skontaktować się z rodzicami.

Krok 2. Kontakt z rodzicami

Elementy komunikatu skierowanego do rodziców:

- Informacja, dlaczego zainteresowałaś/eś się ich dzieckiem;
- Wymiana informacji o stanie dziecka (pomocny jest „Test dla rodziców”);
- Informacja o zagrożeniach zdrowia i bezpieczeństwa dziecka, związanych z dalszym używaniem danego środka psychoaktywnego;
- Ustalenie dalszego postępowania, którego efektem będzie wspólne sformułowanie propozycji kontraktu dla dziecka:
 - -celu lub celów, jakie sobie stawiacie (np. ma więcej nie pić),
 - -przywilejów, jakie traci dziecko w związku z tym, że piło alkohol, paliło papierosy lub brało narkotyki (np. w domu – nie może spotykać się z kolegami, po lekcjach ma wracać prosto do domu; w szkole – nie bierze udziału w dodatkowych zajęciach np. sportowych i/lub w wycieczkach szkolnych),
- Listy zachowań, które będą podlegały kontroli w domu i w szkole:
 - np. w domu – pory powrotu do domu,

 - czas spędzany z rówieśnikami;

 - w szkole – obecność na lekcjach, spóźnienia,
- Jasnych zasad zachowania, których dziecko ma przestrzegać (np. w domu – nie robi awantur, nie wychodzi bez poinformowania rodziców gdzie i z kim będzie, wraca o ustalonej godzinie; w szkole – nie opuszcza lekcji, wykonuje polecenia nauczycieli),
- Konsekwencji ponoszonych przez dziecko w przypadku złamania ustalonych zasad (np. w domu – ograniczenie możliwości telefonowania do znajomych, dostępu do komputera; w szkole – wykonanie dodatkowej pracy z biologii),
- Przywilejów, jakie odzyska postępując zgodnie z zasadami na czas określony -(np. w domu – po dwóch tygodniach odzyskuje możliwość chodzenia po szkole do kolegi; w szkole – po miesiącu może ponownie uczestniczyć w zajęciach sportowych, brać udział w wycieczkach),
- Form współpracy rodziców i szkoły (np. rodzice uprzedzają wychowawcę, kiedy dziecko nie będzie w szkole, wychowawca, jak najszybciej informuje rodziców o nieobecności dziecka na lekcji),
- Czasu, na jaki obowiązują powyższe ustalenia (np. do pierwszej wizyty dziecka u specjalisty) i trybu ich weryfikacji (np. raz w tygodniu rozmawiamy o tym, jak nam idzie),
- Konsekwencji ponoszonych przez dziecko w przypadku złamania ustalonych zasad (np. w domu – ograniczenie możliwości telefonowania do znajomych, dostępu do komputera; w szkole – wykonanie dodatkowej pracy z biologii),

Krok 3. Zawarcie kontraktu z uczniem

Schemat kontraktu, który rodzice i przedstawiciel szkoły (zgodnie z tym, co ustalili w kroku 2 mogą zaproponować uczniowi:

Zobowiązuję się...(nie pić, nie palić, itp.).

Zobowiązuję się przestrzegać następujących zasad zachowania...

W związku z tym, że... (że piłem/am alkohol, paliłem/am papierosy itp.) na okres (np. miesiąca) tracą następujące przywileje ...lub

Przyjmuję do wiadomości, że zostaną odebrane mi następujące przywileje....

Zgadzam się, że jeśli w ciągu... będę przestrzegać powyższych zasad to zyskam następujące przywileje

...

Zgadzam się..., że za złamanie którejs z zasad poniosę następujące konsekwencje

Zgadzam się, że jeśli nie będę przestrzegać tego kontraktu to poniosę surowsze konsekwencje (wpisać, jakie) niż te, które są zapisane powyżej oraz zobowiązuję się do skorzystania z pomocy terapeutycznej (wpisać, jakiej

w zależności oceny powagi problemu oraz realnych możliwości zorganizowania dziecku takich form pomocy).

Kontrakt

Kontrakt pomiędzy (imię i nazwisko uczennicy), rodzicem i wychowawcą sporządzony i podpisany dnia...

Kontrakt ma na celu pomoc i wsparcie (imię uczennicy) w próbie uwolnienia się z uzależnienia od brania środków odurzających, zmianę postawy do obowiązków szkolnych.

Zobowiązuje się do tego, że w trakcie trwania kontraktu:

- Nie opuszczę ani jednego dnia nauki w szkole bez wiedzy rodziców,
- Wszelkie problemy dotyczące osiągania wyników w nauce skonsultuję z wychowawcą,
- Rodzice będą znali mój rozkład lekcji w szkole – powiadomię ich o wszelkich zmianach dotyczących zajęć w szkole,
- Po zajęciach w szkole wracam do domu o ustalonej przez rodziców porze,
- Codziennie po powrocie ze szkoły spędzę z rodzicem przy stole minimum 15 minut i w otwartej rozmowie /patrząc w oczy/ przekażę informacje i wrażenia z dnia /trudności i powodzenia/,
- Nigdy nie okłamię rodziców w sprawach szkolnych,
- Nie będę brała ani szukała okazji do wzięcia jakiegokolwiek środka odurzającego,
- W momentach trudnych zwrócę się do wychowawcy lub pedagoga o wsparcie,
- Zobowiązuję się korzystać z gabinetu wychowawcy i pedagoga szkolnego, gdy będę tego potrzebowała.
- Zobowiązuję się do przestrzegania ustalonych zasad.
- Jestem świadoma celowości powstania kontraktu i znane mi są konsekwencje jego niedotrzymania.

Czas obowiązywania kontraktu:..... /Data/

Podpis uczennicy

Podpis rodzica

Podpis wychowawcy

Miejsce i data

Umowa między wychowawcą a rodzicem podpisana dnia.....w obecności pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły

1. Cel

Umowa ma na celu pomoc i wsparcie (imię i nazwisko uczennicy) w próbie uwolnienia się z uzależnienia od brania środków odurzających, podniesienie samooceny, zmianę postawy do obowiązków szkolnych, poprawę komunikacji w relacji rodzice – córka.

2. Lista zachowań w domu i szkole.

Zarówno wychowawca, jak i rodzice zobowiązują się do przestrzegania tych samych zachowań w stosunku do (imię uczennicy):

- Konsekwentności w egzekwowaniu zobowiązań,
- Stanowczości w stawianiu wymagań,
- Traktowania (imię uczennicy) w trakcie słuchania, rozmawiania,
- Okazywania stałej dyspozycyjności na potrzeby kontaktu /imię uczennicy/ z nami.

3. Zasady wychowania

Tak rodzic, jak i nauczyciel zobowiązuje się do przestrzegania tych samych zasad wychowania:

- Zasady dyskrecji – nie poszerzania kręgu osób w sprawie,
- Zasady otwartości do /imię uczennicy/ w trakcie słuchania, rozmawiania,
- Zasady prawdomówności,
- Zasady nie oceniania postępów (imię uczennicy) podczas realizowania przez nią kontraktu,
- Zasady nie wracania do zdarzeń, które są powodem zawarcia kontraktu, w formie negatywnej krytyki.

4. Konsekwencje i przywileje.

- Przywilejem dla uczennicy jest to, że może kontynuować naukę w szkole, ma szansę na
- Poprawę wyników nauki i uzyskanie promocji do następnej klasy.
- Rodzic samodzielnie określi przywileje córki za dotrzymanie kontraktu.
- Konsekwencją niedotrzymania kontraktu będzie decyzja dyrektora szkoły podjęta po zakończeniu czasu trwania umowy, czyli... /Data/.

5. Zobowiązaniu obu stron

Rodzic zobowiązuje się do:

- Wcześniejszego powiadomienia szkoły o przewidywanej nieobecności córki w szkole,
- Kontakt telefonicznego w każdy poniedziałek, w godz. 10.40 – 11.00 /pokój pedagoga lub gabinet dyrektora szkoły,
- Osobistego kontaktu z wychowawcą, pedagogiem szkolnym raz w miesiącu.
- Wychowawca zobowiązuje się do:
 - Telefonicznego powiadomienia rodzica w razie nieusprawiedliwionej nieobecności /imię uczennicy/ w szkole,
 - Powiadomienia rodzica o złamaniu kontraktu.

6. Czas obowiązywania umowy.

Umowa pomiędzy wychowawcą a rodzicem trwa od dnia podpisania do... /Data/.

Podpis rodzica

Podpis wychowawcy, miejsce, data.....

Bariery występujące w interwencji:

- ❑ Niepewność dotycząca trafności podejrzeń, że uczeń używa środków psychoaktywnych
- ❑ Tendencja do niedostrzegania lub minimalizowania wagi występujących w szkole problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych,
- ❑ Poczucie bezradności,
- ❑ Bariery występujące w interwencji:
 - ❑ Kłopoty nauczycieli z porozumiewaniem się z rodzicami,
 - ❑ Zachowanie rodziców związane ze stosowaniem przez nich często uzasadnionych mechanizmów obronnych,
 - ❑ Unikanie konfrontacji z sytuacją poprzez nieprzychodzenie na umówione spotkanie, albo poprzez milczenie,
 - ❑ Zaprzeczanie faktom (niemożliwe, przecież on jest.....)
 - ❑ Usprawiedliwianie dziecka (on jest w domu idealny, pomaga młodszej siostrze,.....),
 - ❑ Żądanie dowodów winy i szukanie winnych wśród innych dzieci,
 - ❑ Mechanizmy obronne nasilają się, gdy rozmowy przeprowadzane są grupowo nie indywidualnie.
- Trudnym elementem interwencji jest egzekwowanie zasad kontraktu, zarówno przez rodziców jak i nauczycieli.
- ❑ Brak współpracy personelu szkoły.

Warunki skuteczności interwencji

- ❑ Kierowanie działań do uczniów, którzy okazjonalnie sięgają po substancje psychoaktywne,
- ❑ Wspólne z rodzicami opracowanie kontraktu i przedstawienie go dziecku,
- ❑ Monitorowanie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie,
- ❑ Współpraca z placówkami zewnętrznymi,
- ❑ Ważne jest, aby rodzice i nauczyciele byli w pełni przekonani o skuteczności i sensie jej wprowadzenia,
- ❑ Zainteresowanie nauczycieli tematyką uzależnień i problemów pojawiających się w szkołach i placówkach,
- ❑ Mieć na uwadze dobro dziecka, walczyć o nie i angażować się,
- ❑ Mieć motywację do tego by rozwijać swoje kompetencje społeczne, być gotowym i otwartym na nowe wyzwania.

Granice interwencji wychowawczej w świetle standardów prawa (wg M. Kaczmarek Biuro Rzecznika Praw Dziecka)

1. Granice prawa rodzinnego:

Zasady prawa rodzinnego,

- ❑ Zasada dobra dziecka
- ❑ Autonomii rodziny,
- ❑ Prymatu rodziny w wychowaniu dziecka,
- ❑ Monogamii,
- ❑ świeckości prawa rodzinnego,
- ❑ Równouprawnienia małżonków,
- ❑ Trwałości związków małżeńskich.
- ❑ Władza rodzicielska,

Pojęcia związane z władzą rodzicielską:

- ❑ Dobro dziecka: wiek, stan zdrowia, uzdolnienia, cechy charakterologiczne,
- ❑ Interes społeczny: uwzględniany, gdy nie sprzeciwia się dobru dziecka,

- Obowiązek posłuszeństwa: podporządkowanie się woli rodziców –świadoma akceptacja, presja rodziców,
- Prawo do karcenia: wyjątkowość jego stosowania, perswazja.

Ingerencja w sferę władzy rodzicielskiej,

Dyrektywy oddziaływania na rodzinę.

2. Granice interwencji prawnej, (kiedy pomagać-, kiedy interweniować?)

- Zasada pomocniczości,
- Standardy międzynarodowe,
- Społeczny obowiązek zawiadamiania,
- Obowiązek prawny interwencji,
- Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków.

3. Instytucje pomocy i interwencji prawnej:(, na kogo i w jakim zakresie możemy liczyć?)

Sąd rodzinny,

Kurator sądowy,

Policja,

Służba zdrowia,

Pomoc społeczna,

Zintegrowany system pomocy dziecku i rodzinie

4. Granice praw dziecka:

Źródła praw dziecka,

„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka art. 30 Konstytucji RP

„każde dziecko wymaga szczególnej opieki i troski, w tym właściwej opieki prawnej”- Preambuła Konwencji o Prawach Dziecka.

Dobro dziecka –najlepiej pojęty interes dziecka,

Świadomość i znajomość praw dziecka w postępowaniu instytucji społecznych,

Prawa a obowiązki.

- Prawa i wolności mają podstawy i źródła wynikające z tytułu bycia człowiekiem, dzieckiem (prawo naturalne),
- Prawa nie bilansują się z obowiązkami – nie można warunkować praw, wypełnianiem obowiązków.
- Źródłem obowiązków jest fakt przebywania i funkcjonowania w określonym środowisku, w roli.
- Z obowiązkami ścisły związek mają nagrody i kary.

Karta Praw i Obowiązków Rodziców w Europie

1. Rodzice mają prawo do wychowywania swoich dzieci w duchu tolerancji i zrozumienia dla innych, bez dyskryminacji wynikającej z koloru skóry, rasy, narodowości, wyznania, płci oraz pozycji ekonomicznej.

Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w duchu odpowiedzialności za siebie i za cały ludzki świat.

2. Rodzice mają prawo do uznania ich prymatu jako „pierwszych nauczycieli” swoich dzieci.

Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w sposób odpowiedzialny i nie zaniedbywać ich.

3. Rodzice mają prawo do pełnego dostępu do formalnego systemu edukacji dla swoich dzieci z uwzględnieniem ich potrzeb, możliwości i osiągnięć.

Rodzice mają obowiązek zaangażowania się jako partnerzy w nauczaniu ich dzieci w szkole.

4. Rodzice mają prawo dostępu do wszelkich informacji o instytucjach oświatowych, które mogą dotyczyć ich dzieci.

Rodzice mają obowiązek przekazywania wszelkich informacji szkołom, do których uczęszczają ich dzieci, informacji dotyczących możliwości osiągnięcia wspólnych(tj. domu i szkoły) celów edukacyjnych.

5. Rodzice mają prawo wyboru takiej drogi edukacji dla swoich dzieci, która jest najbliższa ich przekonaniom i wartościom uznawanym za najważniejsze dla rozwoju ich dzieci.

Rodzice mają obowiązek dokonania świadomego wyboru drogi edukacyjnej, jaką ich dzieci powinny zmierzać.

6. Rodzice mają prawo domagania się od formalnego systemu edukacji tego, aby ich dzieci osiągnęły wiedzę duchową i kulturową.

Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w poszanowaniu i akceptowaniu innych ludzi i ich przekonań.

7. Rodzice mają prawo wpływać na politykę oświatową realizowaną w szkołach ich dzieci.

Rodzice mają obowiązek osobiście włączać się w życie szkół ich dzieci i stanowić istotną część społeczności lokalnej.

8. Rodzice i ich stowarzyszenia mają prawo wydawania opinii i przeprowadzania konsultacji z władzami odpowiedzialnymi za edukację na wszystkich poziomach ich struktur.

Rodzice mają obowiązek tworzyć demokratyczne, reprezentatywne organizacje na wszystkich poziomach. Organizacje te będą reprezentowały rodziców i ich interesy.

9. Rodzice mają prawo do pomocy materialnej ze strony władz publicznych, eliminującej wszelkie bariery finansowe, które mogłyby utrudnić dostęp ich dzieci do edukacji.

Rodzice mają obowiązek poświęcać swój czas i uwagę swoim dzieciom i ich szkołom, tak, aby wzmocnić ich wysiłki skierowane na osiągnięcie określonych celów nauczania.

10. Rodzice mają prawo żądać od odpowiedzialnych władz publicznych wysokiej jakości usługi edukacyjnej.

Rodzice mają obowiązek poznać siebie nawzajem, współpracować ze sobą i doskonalić swoje umiejętności „pierwszych nauczycieli” i partnerów w kontakcie: szkoła - dom.

Powołanie Komisji Dyscyplinarnej

Uczeń, który narusza przepisy obowiązujące w szkole, może być wezwany (indywidualnie lub wraz z rodzicem) do stawienia się przed komisją dyscyplinarną.

Skład komisji:

Przewodniczący: dyrektor gimnazjum,

Członkowie: wychowawca i pedagog

Przewidziane kary:

a) upomnienie ustne

b) wpis do akt ucznia

c) wniosek o przeniesienie do Szkolnego Ośrodka Wychowawczego,

